

Adviesraad Monumentale Bomen

Jaarverslag over 2013

Algemeen

De Adviesraad Monumentale Bomen is officieel ingesteld bij het vaststellen van de Bomenverordening 1995 door de gemeenteraad van Den Haag. Tegelijkertijd is de ambtelijke werkgroep Monumentale Bomen ingesteld met daarin de leden van de Adviesraad Monumentale Bomen en vertegenwoordigers van de Dienst Stadsbeheer en de Dienst Stedelijke Ontwikkeling.

De Adviesraad Monumentale Bomen is samengesteld uit vertegenwoordigers van de landelijke Bomenstichting, de Algemene Vereniging voor Natuurbescherming voor 's-Gravenhage en omstreken (AVN) en kan aangevuld worden met onafhankelijke boomdeskundigen.

In het verslagjaar bestond de Adviesraad uit de volgende personen:

Mevrouw C.M. Visser – voorzitter namens Bomenstichting

De heer J.S.H. Gieskes – algemeen lid namens AVN

De heer K. Pors – algemeen lid onafhankelijk boomdeskundige

De heer B. Steenks – algemeen lid namens AVN

De Adviesraad is onafhankelijk en werkt onbezoldigd.

Monumentale bomen

Monumentale bomen spreken – juist vanwege hun ouderdom, vorm en omvang – zeer tot de verbeelding van mensen. Zij vertellen de geschiedenis van de plaats waar ze staan of de achtergronden waarom deze bomen destijds zijn geplant. Monumentale bomen zijn bovendien van belang vanwege hun ecologische en cultuurhistorische betekenis en hun waarden voor recreatie en educatie. Samengevat, monumentale bomen geven een waardevolle meerwaarde aan de stad.

De aanwijzing, de bescherming en de instandhouding van monumentale bomen is vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening van Den Haag (APV). Daarnaast geven beleid en beheer aan monumentale bomen een zeer hoge bescherming.

Den Haag streeft naar duurzaamheid in beheer en onderhoud, zoals betere groeiplaatsomstandigheden opdat bomen ook in de toekomst de kans zullen krijgen om tot oude en monumentale bomen uit te groeien. Plannen in de directe omgeving van dergelijke bomen dienen afgestemd te zijn en zo nodig aangepast te worden op het duurzaam voortbestaan van de monumentale bomen. (Nota Haagse Bomen – kiezen voor kwaliteit en diversiteit, vastgesteld in 2008).

Reguliere werkzaamheden van de Adviesraad

De Adviesraad Monumentale Bomen is in 2013 vijf maal bijeen gekomen om de lopende zaken te bespreken en de agenda ten behoeve van de bespreking met de ambtelijke werkgroep voor te bereiden.

De Adviesraad stelt vast dat er in 2013 veel werk te doen was waardoor het aantal reguliere bijeenkomsten niet toereikend bleek. Dat gold ook voor de Werkgroep Monumentale Bomen.

Adviezen

De Adviesraad heeft in 2013, op verzoek van de dienst Stadsbeheer, negen adviezen opgesteld.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle uitgebrachte adviezen.

De adviezen zijn opgesteld in goed overleg met de overige leden van de ambtelijke werkgroep en de verantwoordelijk groenbeheerder van het betreffende stadsdeel.

Tabel 1. Gevraagde adviezen in 2013

Nr	Boom/bomen	Locatie	Advies / reden	Datum advies	Ontheffing RIS
1	Canadese populier (O4308)	Bosjes van Poot	De monumentale waarde van deze boom is verloren gegaan door het uitbreken van 2 zware armen (stormschade). Advies: boom drastisch snoeien en afvoeren van de lijst van monumentale bomen.	06-01-2013	
2	Atlasceder (O726)	Van Maudrickstraat	Door afnemende vitaliteit zijn in de loop van de tijd meerdere zware armen uit de kroon van de boom gebroken (stormschade). Boom is inmiddels geheel afgestorven. Advies: Rooien	06-01-2013	256665
3	Paardenkastanje (5 roodbloemige en 1 wit bloemige Paardenkastanje) (O533)	Lange Vijverberg - Hofvijver	Bomen zijn gedurende meerdere jaren zwaar aangetast door de Kastanje- bloedingsziekte en nagenoeg kaal gevreten door de halsbandparkieten. Gevolg veel dood hout, een slechte vitaliteit en toenemend gevaar voor de omgeving. Advies: Bomen rooien en locatie herplanten met bomen van een zwaardere maat.	04-02-2013	
4	Paardenkastanje (O533)	Lange Vijverberg - Hofvijver	Op verzoek van de Dienst Stadsbeheer is een advies uitgebracht voor de herplant van de gerooide bomen langs de Hofvijver. Advies: locatie herplanten met winterlinde.	19-09-2013	
5	Paardenkastanje (O530-K)	Sophialaan	Boom is vrijwel afgestorven. Advies: Rooien en locatie herplanten.	03-11-2013	
6	Paardenkastanje (O2506-I)	Kaapstraat	Inrotting van de stamvoet waardoor de standvastigheid van de boom wordt aangetast. Advies: Rooien en locatie herplanten	03-11-2013	
7	Paardenkastanje (O2213-L)	Zuiderpark Johanna Naberweg	Stormschade, enkele zware takken zijn uitgebroken en meerdere oude snoeiwonden blijken te zijn ingerot. Advies: Rooien en locatie herplanten	03-11-2013	
8	Paardenkastanje (O530-I)	Sophialaan	Ernstige aantasting door de kastanje-bloedingsziekte waardoor vitaliteit van boom sterk is teruggelopen en risico voor de omgeving is ontstaan. Advies: Rooien en locatie herplanten.	16-12-2013	
9	Treurbeuk (P703)	Bezuidenhoutse - weg 40	Verplanten van oude beuk als gevolg van sloop en nieuwbouw van schoolgebouw Advies - in meerderheid: Verplanten is technisch niet onmogelijk maar gezien de omstandigheden zeer risicovol en seizoengebonden.	20-12-2013	

Kastanjes

Opvallend is dat veel adviezen betrekking hadden op oude kastanjabomen. De kastanje, en zeker de wat oudere bomen, is nog steeds zeer gevoelig voor aantasting door de Kastanje bloedingsziekte. In betrekkelijk korte tijd kunnen de bomen door deze aantasting sterk verzwakt raken waardoor o.a. takken afsterven en er voor de omgeving een gevaarlijke situatie ontstaat.

Bovendien hebben Kastanjes in de Haagse regio nog steeds veel last van knopvraat door halsbandparkieten. Eén van de meest ernstige aantastingen door de halsbandparkieten deed zich voor bij de bomen langs de Hofvijver. De halsbandparkieten pikten de blad- en bloemknoppen uit de bomen. Doordat dit keer op keer gebeurde takelden de bomen steeds verder af en ontstond een risico voor de omgeving.

Zandvlietcollege aan de Bezuidenhoutseweg 40

Een situatie die veel aandacht vroeg was de aanvraag voor het verplanten van een monumentale Treurbeuk met een stamomtrek van 278 cm. staande op het binnenterrein van het Zandvlietcollege aan de Bezuidenhoutseweg 40. Om te kunnen beoordelen of het voorstel tot verplanten van deze boom onder de gegeven omstandigheden realistisch en technisch uitvoerbaar is heeft de Adviesraad zo breed mogelijk advies en informatie ingewonnen.

Op grond van alle bevindingen concludeerde de Adviesraad - in meerderheid - in haar advies van december 2013 dat de voorgenomen verplanting technisch niet onmogelijk behoeft te zijn maar onder de gegeven omstandigheden als zeer risicovol moet worden ingeschat.

Landgoed Oostduin, herstel boombeplanting oude oprijlaan.

In reactie op ons advies heeft het college van Burgemeester en wethouders ingestemd met het voorstel van de Adviesraad tot vervanging van de oude boombeplanting aan beide zijde van de oprijlaan Oostduin. De vervanging zal in fases worden uitgevoerd. Eind 2013 werd de eerste fase in uitvoering genomen.

Aanwijzing 5^e tranche Monumentale Bomen

Op 1 oktober 2013 heeft het College van burgemeester en wethouders de 5^e tranche vastgesteld conform het voorstel van de Adviesraad Monumentale Bomen.

Hieronder, in tabel 2, een overzicht van alle monumentale bomen in Den Haag per eind 2013.

In het overzicht zijn tevens alle mutaties verwerkt en is een onderscheid gemaakt tussen bomen op gemeente terrein en bomen op particulier terrein.

Tabel 2. Overzicht van de tranches 1 t/m 5 per 31 december 2013

Nr	Rv/RIS	Datum vaststelling	Aantal bomen eraf	Aantal bomen erbij	Status		bijzonderheden
					Openbaar	Particulier	
1 ^e	245	14-10-1997	0	763	732	31	
2 ^e	127	08-06-1999	0	528	284	244	Voornamelijk bomen in Grote groengebieden
3 ^e	212	07-10-2003	0	24	0	24	Specifiek bomen op Ambassadeterreinen
4 ^e	142344	05-12-2006	22	66	64	2	
5 ^e	265313/4	01-10-2013	129	62	42	20	
totaal				1292			

Jutte peer – Heilige Geesthofje

Verzekeraar Nationale Nederlanden heeft in 2013 de Nederlandse Bomenstichting een bedrag geschonken om ergens in Den Haag een boom in het zonnetje te zetten onder het motto:

"Alles en iedereen verdient een mooie oude dag".

In overleg met de beheerder van het Hofje en de gemeente Den Haag is er voor gekozen om de oude Juttepeer in het Heilige Geesthofje op te knappen.

Werkbezoek

Om ervaringen uit te wisselen over Monumentale Bomen met andere (grote) steden brengt de Adviesraad werkbezoeken aan andere gemeenten. Tezamen met de ambtelijke werkgroep is in 2013 een werkbezoek gebracht aan Utrecht. Een excursie langs bijzondere en monumentale bomen onder de leiding van twee boombeleidsmedewerkers van de gemeente Utrecht, was zeer informatief en waardevol.

De Adviesraad heeft aanbevolen om dergelijke werkbezoeken ook in de komende jaren voort te zetten. Het verdient tevens aanbeveling om boomdeskundigen uit andere gemeenten te informeren hoe Den Haag omgaat met zijn monumentale bomen.

Aanbevelingen voor 2014

- De werkzaamheden nemen elk jaar toe, de problematiek waarvoor de Adviesraad zich gesteld ziet is veelal complexer met als gevolg dat de tijdsbesteding toeneemt. Het gaat niet alleen om adviseren over zieke of verzwakte monumentale bomen, maar ook over (gemeentelijke) plannen op of nabij de plaats waar monumentale bomen staan.
Reden waarom de Adviesraad heeft voorgesteld om de Werkgroep Monumentale Bomen in 2014 minimaal 4 keer bijeen te roepen
- Ook wordt steeds duidelijker hoe belangrijk het is om de Adviesraad Monumentale Bomen in een vroeg stadium te betrekken bij planontwikkeling in de nabijheid van monumentale bomen. Tijdige inbreng kan een positieve sturing geven aan het planproces en voorkomt onnodige vertraging van het planproces. Ook in het overleg met belanghebbenden leidt dit tot meer begrip.
- Procedureel vraagt de Adviesraad aandacht voor het tijdig, na de besluitvorming over de aanvraag tot rooien of snoeien van een monumentale boom, een afschrift van het genomen besluit toe te zenden aan het correspondentieadres van de Adviesraad Monumentale Bomen (het adres staat in het briefhoofd).
- Recent moesten in totaal 16 kastanjes langs de Hofvijver worden gerooid en 3 jonge exemplaren verplant. De Adviesraad is teleurgesteld en bezorgd dat het niet mogelijk is gebleken om de bomen beter te beschermen tegen de vernietigende vraat van de halsbandparkieten. Ook elders in de stad neemt de schade als gevolg van de vraat van de halsbandparkieten steeds meer toe.
Toonden de halsbandparkieten in eerste instantie een voorkeur voor de platanen aan het Korte Voorhout, vervolgens stonden de kastanjes aan het Lange Vijverberg (Hofvijver) op het menu. Inmiddels hebben de vogels hun voorkeur verlegd naar de linden aan het Buitenhof en incidenteel naar bomen (o.a. iepen) op andere locaties.
De Adviesraad beveelt u aan om te zoeken naar maatregelen om verdere schade aan bomen door de vraat van Halsbandparkieten tegen te gaan. Samenwerking met de lokale Vogelbescherming is dan ook gewenst en kan mogelijk tot een oplossing leiden die voor alle partijen acceptabel is.
- Bij alle aandacht die er voor bomen is, en specifiek voor monumentale bomen, blijkt keer op keer weer de invloed van wisselende grondwaterstanden op het wortelgestel en daarmee de vitaliteit van bomen. Waar ten behoeve van bouwwerkzaamheden wordt bemalen, al dan niet voor kortere of langere tijd, worden de effecten van deze bemaling voor bomen, die staan binnen de

invloedsfeer van de wateronttrekking, naar de mening van de Adviesraad nog onvoldoende in kaart gebracht.

Het slaan van damwanden (parkeergarages al dan niet onder gebouwen) heeft tot gevolg een opstuwning van de grondwaterstromingen in de omgeving. De Adviesraad adviseert de effecten van wijzigingen van de grondwaterstand nog beter in kaart te brengen en waar noodzakelijk maatregelen te nemen om schade aan (monumentale) bomen te voorkomen.

- Tot slot wijst de Adviesraad op schade aan de stamvoet en wortels van monumentale bomen als gevolg van onzorgvuldig maaien. Om het binnendringen van ziekteverwekkers te voorkomen verdient het aanbeveling om schade aan de stamvoet en wortels te voorkomen.